

להמשך באופן של הפצה, ע"י בנו ממלא מקומו, נשיא דורנו. ומכיון שענינו של בעל יום ההולדת הוא — ענין הפנימיות (פנימיות התורה), הרי מובן, שבכל הענינים הקשורים עם יום ההולדת ישנה הרגשה יתירה בנוגע לענין החידוש, שכן, בענין פנימי נקל יותר לפעול ענין של הוספה וחידוש.

ויש להוסיף בזה בעומק יותר:

בענין הפנימיות — ב' קצוות:

מצד אחד — הרי זה ענין עצמי שלא שייך בו שינויים, ומכיון שכן, לא שייך בו, לכאורה, ענין של הוספה, ועאכו"כ הוספה אמיתית. עד לענין של הליכה שבאין-ערוך, ואע"פ שגם בחי' הפנימיות בא בענינים שונים שבהם שייך שינוי כו', הרי השינוי הוא בענינים שבהם נמצא בחי' הפנימיות, אבל בבחי' הפנימיות גופא לא שייך ענין של הוספה ושינוי.

ולאידך גיסא, מכיון שבחי' הפנימיות בא באופן שבכל ענין וענין ובכל נקודה ונקודה נמצא כל העצם כמו שהוא, וע"י כל נקודה ונקודה תופסים את כל העצם — הרי בכל עלי' ועלי' מדרגא לדרגא (בענינים שבהם נמצא העצם) נעשה עליו גם באופן תפיסת גילוי העצם, עד להוספה וחידוש שבאין ערוך כלל (כמבואר בכ"מ, ובמיוחד — במאמרי חסידות של בעל יום ההולדת¹⁸).

ומזה מובן, שבבוא יום ההולדת מידי שנה בשנה, "הימים האלה נזכרים ונעשים"¹⁹ — אזי ניתוסף בזה ענין של חידוש, כלומר, לא רק שענין זה חוזר ונשנה כמו בפעם הראשונה, אלא באופן של הוספה וחידוש משנה לשנה, הוספה וחידוש אפילו לגבי שנה שעברה, ועאכו"כ לגבי השנים שלפניו, וכאמור, הוספה וחידוש גם בכמות, ועאכו"כ — באיכות.

ה. והנה, כל האמור לעיל אודות החידוש המודגש ביום הולדת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע — הרי זה שייך (לא רק לבעל יום ההולדת עצמו, אלא) גם לכל ההולכים בדרכיו ואורחותיו אשר הורנו²⁰, וכפרט כאשר עושים זאת מתוך החלטה שהנהגה זו תהי' באופן ד"נצח סלה ועד²⁰, היינו, באופן תמידי²¹, וביחד עם זה, באופן של שינוי והוספה מפעם לפעם, וכפרט כבוא יום ההולדת.

והענין בזה:

ידוע²² פתגם בעל יום ההולדת שאמר לפני הסתלקותו: "איך גיי אין

18) ראה המשך תעריב ח"ב פש"א. וראה שם פש"ד ופשע"ב. 19) אסתר ט. כח וראה רמזי בס' תיקון שובבים. הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט. 20) לשון אזהרה באגדה"ק ספ"ד. 21) ראה עירובין נה. א. 22) אג"ק אדמו"ר מהרי"צ ח"א ע' קיג. לקו"ש חכמה ע' 185. ישיב.

הימל און די כתבים לאָז איך אַייך" (אנכי עולה השמימה, ואת הכתבים, כתבי החסידות, הנני משאיר לכם).

והנה, ב' ענינים אלו — עלייתו השמימה והשארת הכתבים לנו — לא זו בלבד שאין כל סתירה וניגוד ביניהם, אלא עוד זאת, שהם ב' ענינים המשלימים זה את זה, כלומר, מכיון שהשאיר לנו את כתבי החסידות שלו, שבהם הכניס את עצמותו, ע"ד "אנא נפשי כתבית יהבית"²³, הרי ע"י הלימוד בכתבים אלו יש לנו אותם בעצמו כפי שנמצא במצב של עלי' השמימה.

ויש להוסיף, שמכיון שפתגם זה אמרו ביום ההסתלקות שלו, בהיותו בתכלית העילוי והשלימות נכאשר "כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו", "כל עמל האדם שעמלה נפשו בחייו מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה... ופועל ישועות בקרב הארץ"²⁴, לא רק בארץ סתם, אלא אפילו "בקרב הארץ", תחתון שאין למטה ממנו — הרי מובן, שההתקשרות עמו שנפעלת ע"י כתביו היא (לא רק כפי שנמצא בשמים סתם, אלא) כפי שנמצא בתכלית העילוי והשלימות שלו, ביום ההסתלקות.

ועפ"ז מובן שההוספה והחידוש שנפעלת ביום ההולדת (כולל החידוש המיוחד המודגש אצל נשיא שענינו הוא פנימיות התורה) שייכים גם לכל ההולכים בדרכיו:

כאשר לומדים את כתביו של בעל יום ההולדת, ובפרט כאשר הלימוד הוא באופן ד"יתפרנסון"²⁵, בהבנה והשגה דוקא, כפי שהדגיש ותבע בעל יום ההולדת שלימוד החסידות צריך להיות באופן של הבנה והשגה דוקא²⁶,

— ובהוספה: ידוע²⁷ פתגם בעל יום ההולדת, אשר, שלא כדעת הטועים שתורת החסידות אינה אלא ביאור על תורת הקבלה, אלא עוד זאת, תורת החסידות מגלה גם ענינים חדשים בתורת הקבלה, עד לגילוי "רוזין דרוזין", וביחד עם זה, להיותה גבוה ביותר, נמשכת ומתגלה למטה מטה ביותר, עד להבנה והשגה בשכל האדם, "יתפרנסון" —

הנה ע"י הלימוד באופן של הבנה והשגה — אזי נעשה "יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל"²⁸ (אפילו בשאר עניני קדושה) עם תורתו של בעל יום ההולדת, ועי"ז — עם בעל יום ההולדת עצמו (שהכניס את עצמותו בתורתו), כפי שנמצא בשמים, בתכלית העילוי והשלימות שלו (ביום ההסתלקות).

ומכיון שכן, מובן, שהחידוש שנפעל ביום ההולדת אצל בעל יום

(23) שבת קה, א — ע"פ גירסת הע"י. (24) אנה"ק סכ"ח. (25) תקו"ז ת"ו בסופו. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 136 הע' 35. וש"נ. (26) ראה גם לקמן סכ"ז ואילך. (27) סה"ש תו"ש ר"ע 172. וראה קונטרס ענינה של תורת החסידות הע' 53. (28) תניא פ"ה.

ההולדת, חידוש המודגש ביותר בענינים השייכים לפנימיות התורה (כנ"ל ס"ד) — שייך ונפעל גם אצל תלמידיו ההולכים בדרכיו ואורחותיו ולומדים תורתו.

ו. אמנם, עדיין יש צורך בביאור והסבר — דלכאורה, כיצד יתכן לומר אצל אנשים כערכנו שכאו"א יכול לבוא למצב של "יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו כו" עם הענינים הכי נעלים ועמוקים של בעל יום ההולדת?!

והמענה לזה — שהיא הנותנת:

מכיון שמדובר אודות ענינים הכי נעלים ועמוקים, פנימיות התורה, עד לפנימיות ועצם של בעל יום ההולדת — הרי גם כאשר התפיסא אינה אלא באופן של מקצת ומשהו כו', אזי תופסים את העצם כולו (כנ"ל ס"ד).

דוגמא לדבר — מענין ה"שם" (השייך במיוחד לפנימיות התורה, כדלקמן ס"ח):

בענין ה"שם" — ב' קצוות: מצד אחד, הרי האדם עצמו אינו זקוק לשם כלל, וכל הצורך בשם אינו אלא בשביל הקשר עם הזולת, שיוכל לקראו בשמו; ולאידך, ע"י הקריאה בשם — נפנה לקוראו בכל עצמותו, שבוזה מודגש הקשר דענין השם עם עצמותו של האדם.

ועד כדי כך, שע"י הקריאה בשמו מעוררים את הכחות הנעלמים שכנפש — כידוע²⁹, שכאשר אדם נמצא במצב של התעלפות, אזי העצה היעוצה לקרוא בשמו, שכן, קריאת השם מעוררת את הכחות הנעלמים שלמעלה מהכחות שבהם שייך המושג של התעלפות, ועד שמגיעת בעצם הנפש ממש.

ועד"ז מובן בנדו"ד, שגם כאשר התפיסא בתורתו של בעל יום ההולדת אינה אלא במקצת כו', תופסים את העצם כולו — ע"ד ובדוגמת ענין השם, שעם היותו לכאורה ענין חיצוני שאינו נוגע לעצם, הרי על ידו נפנה לקוראו בכל עצמותו.

ז. ולתוספת ביאור — יש לומר, שהדוגמא הנ"ל מענין ה"שם" שייכת גם לתוכן הענין המדובר (אודות לימוד ותפיסא באופן של מקצת כו'). ובהקדמה:

ידוע מ"ש הרמב"ן בפתיחת פירושו לתורה שבכתב (הכוללת גם את כל התורה שבע"פ) ש"כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה".

והענין בזה*²⁹ — שהקריאה בתורה היא ע"ד ובדוגמת הקריאה בשמו של הקב"ה, כמבואר בתניא³⁰ ש"ע"י עסק התורה קורא להקב"ה לבוא אליו, כביכול, כאדם הקורא לחבירו שיבוא אליו, וכבן קטן הקורא לאביו לבוא

(29) המשך חער"ב ח"א ע' תרכט, ובכ"מ. (29*) ראה גם סה"מ אעת"ר ע' סג. (30) ס"פ לו.

אליו, אשר, עי"ז מתאחד עם הקב"ה (בעל השם). באופן שנעשים מציאות אחת ויחידה — בחי' יחידה שבנפש הקשורה עם בחי' יחיד,

ולא רק בחי' "אחד", שגם בזה נהג גשתי אחרות של דברים הכי רחוקים — ד' רקיעים וארץ (חי') וד' רוחות העולם, ביחד עם אל"ף, אלופו של עולם, אלא באופן נעלה יותר — בחי' "יחיד"³¹].

ולא עוד, אלא שהיא באופן ד"יחידה ליחידך", היינו, שפועלת (כביכול) גם בבחי' יחיד.

ולכן מצינו במתן-תורה ש"על כל דיבור ודיבור פרחה נשמתן"³², היינו, שע"י דיבור התורה, שמותיו של הקב"ה, נתבטלה מציאותם עד שנחאחדו לגמרי עם הקב"ה. ומבואר בתניא³³ שהגילויים דמתן-תורה אינם אלא "מעין" הגילויים דלעתיד לבוא — "כבר הי' לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה" ושלמות ענין יהי' בתורה דלעתיד לבוא — "תורה חדשה מאתי תצא"³⁴ (אף שמ"ת אינו אלא פעם אחת בלבד³⁵), ועד שכתוצאה מזה יהי' כן גם בעולם — "השמים החדשים והארץ החדשה"³⁶].

כלומר: מצד אחד, ענין התורה הוא — הבנה והשגה, שע"ז נעשה "יחוד נפלא"; ולאידך, מכיון ש"כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה", הרי גם כאשר חסר בענין של הבנה והשגה, נפעלת האחדות עם הקב"ה ע"י הקריאה בשמותיו של הקב"ה, אשר, ענין זה אינו דורש הבנה והשגה מיוחדת כו'.

ולהעיר מדברי השל"ה³⁷ אודות גודל מעלת הענין דקריאת השמות שבתורה — "אין מי שהוא עם הארץ גמור... ואינו מבין שום דבר, וקורא ככל לבו שמות של תושב"כ ותושבע"פ, כגון המזכיר שמות ה' חומשי תורה... שמות ששה סדרי משנה... שמות כל המסכתות ופרקיהן... וקריאת השמות תועיל להיות נחשב כאילו עיין ולמד כולם". ומוסיף, שיעשה כן "אף מי שאינו עם הארץ", ואפילו "בני עלי" — בזמן שהוא עיף וייגע (ע"פ תורה) ואינו יכול לעסוק בתורה באופן של עיון והעמקה כו'.

ח. ויש להוסיף, שענין זה מודגש יותר בנוגע לפנימיות התורה:

הענין ד"שמותיו של הקב"ה" — עם היותו בכל עניני התורה, "כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה", הרי מובן, שענין זה מודגש ביותר בפנימיות התורה (תורת החסידות), שבה מתגלה יותר בחי' האלקות שבתורה, ובמילא, מתגלה יותר הקשר עם בעל השם, באופן שנפנה לקוראו ככל עצמותו.

(31) ראה תניא יארא נ"ב ב לקר"ש ח"א ע"י 11 ו"ש"ג. (32) שבת פח, ב. שמו"ד פכ"ט. ה. (33) פירקין פ"ג, ג. (34) ויקרא פ"ג, ג. (35) סה"מ תרני"ו ע"י שנו. המשך תרס"ו ע"י כג. תקמו. תער"כ ה"א ע"י שנו. ענין (36) י"שע"י סו, כב. (37) יג, סע"א ואילך בהגה"ה. (38) "אה אוד"ח תולדות ק"ה וע"ב.

ויש להעיר ולקשר ענין זה עם התואר של מייסד תורת החסידות (פנימיות התורה) — "בעל שם טוב", ענין השם. וכידוע³⁹ שירידת נשמתו של הבעש"ט היתה כדי לעורר את בני ממצב של התעלפות (לא רק מצב של שינה, "אני ישנה — בגלותא"⁴⁰, אלא מצב של התעלפות, מפני גודל הירידה דזמן הגלות. "עקבות משיחא") — ע"י הקריאה בשמם ("ישראל", שמו של הבעש"ט), שע"ז מעוררים את העצם (כנ"ל ס"ו).

ומכיון שכן, הרי מובן שבפנימיות התורה מודגש יותר מעלת הלימוד גם כאשר לא הגיע עדיין לדרגה של הבנה והשגה אמיתית⁴¹, בהיותו בהתחלת הלימוד, בדוגמת קריאת שמות בלבד (ע"ד המבואר בדברי השל"ה) — שגם במצב זה נפעלת האחדות עם הקב"ה מצד הקריאה בשמותיו, שע"ז נפנה לקוראו בכל עצמותו.

ועפ"ז מובן משנ"ת לעיל שאצל כאו"א שייך הענין ד"יחוד נפלא" עם הענינים הכי נעלים ועמוקים של בעל יום ההולדת דכ"ף מרחשון — שכן, גם כאשר נמצא בהתחלת הלימוד, בדוגמת קריאת שמות בלבד, הרי לימוד זה הוא "כאדם הקורא לחבירו", אשר, ע"ז נפנה בעל השם (חבירו) בכל עצמותו, וביתר שאת וביתר עוז — אצל תלמיד ורב, וכזה גופא — בפנימיות התורה — חסיד ורבי (באופן נעלה יותר מאשר בן ואב⁴²), שמתאחדים ב"יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל"!

ט. ההוראה מכל האמור לעיל בנוגע לפועל:

כעמדנו בכ"ף מרחשון, יום הולדת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע — יש להוסיף בכל הקשור להליכה בדרכיו ואורחותיו, כולל ובמיוחד — לימוד תורתו באופן של הבנה והשגה.

ובהדגשה — שמדובר אודות נשיא בישראל, "הנשיא הוא הכל"⁴³, שכולל הכל; וכיחד עם זה, את הכל השאיר ונתן לנו,

ובלשון האמור: "די כתבים לאָ איך אייך", ולא עוד, אלא שהכניס בזה את עצמותו, "אנא נפשי כתבית יהבית", ובאופן כזה — "יהבית", לשון נתינה, ע"ד ובדוגמת כללות הענין ד"מתן-תורה" — מלשון מתנה (כמבואר בכ"מ, גם בדרושי בעל יום ההולדת⁴⁴), "מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב"⁴⁵,

ובזה מודגש שהדבר עובר (כביכול) לרשותו של המקבל — ע"פ הלכה (כמבואר בשו"ע חושן-משפט).

39) סה"מ תרס"ג ע' רנא. 40) זח"ג צה, א. 41) להעיר גם מלקו"ת ויקרא ה, רע"ג. 42) ראה אור החסידות (כפ"ח חשל"ה) ע' 205, 225. וש"נ. 43) פרש"י חוקת כא, כא. 44) סה"מ איעת"ר שם — בקשר להמשכת העצמות. 45) ב"ב נג, רע"א. וש"נ.

ובלשון הידוע⁴⁶: "קב שלו", ולא רק "קב", אלא גם ה"תשעה קבין" נעשים שלו. ולא עוד, אלא שיש בזה העילוי ד"קב שלו" — דבר שנעשה ע"י עבודתו ויגיעתו, שכן, אע"פ שבתחילה נותנים זאת באופן של צדקה, הרי לאחריו כן תובעים ממנו ענין של עבודה ויגיעה, "יגיעת ומצאת"⁴⁷.

ובנוגע לכל ענינים אלו — צריכים לדעת ולזכור ש"לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא וגו"⁴⁸, ואדרבה, "קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו"⁴⁹, וכפי שממשיך ומסיים אדמו"ר הזקן ב"דף-השער" דספר התניא: "בעזה"י.

כלומר: מצד אחד — מדובר אודות ענין מופלא ורחוק כו', שכן, עצם העובדה שהתורה צריכה לשלול ולומר "לא נפלאה היא ולא רחוקה היא גו'", מוכיחה, שמדובר אמנם אודות דבר מופלא ורחוק, דאל"כ, אין צורך ומקום לשלול ענין זה [וע"ד מ"ש בתניא⁵⁰ שלא שייך לומר "על איזו חכמה רמה ועמוקה שאי אפשר למששה בידיים מפני עומק המושג"]. ואעפ"כ, נותנים כח לכאו"א מישאל שענין זה יהי' באופן ד"לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא", כי אם "קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו", גם בעולם העשי', עד לעשי' שבעשי'.

וכאמור, כל הענינים וכל הכחות ניתנו כבר ע"י הנשיא, ובלשון הידוע⁵¹: "עמדו הכן כולכם", היינו, שנותנים את כל הענינים באופן שיהיו גם כחכם של אנשים כערכנו, בעקבתא דעקבתא דמשיחא, עד כדי כך, שמספיק הענין ד"עמדו הכן כולכם" (כמדובר כמ"פ⁵² אודות ג' הפרטים שבדבר) כדי לגלות את כל הענינים מן הכח אל הפועל.

ונתינת-כח נוספת בכל ענינים אלו — כאשר כו"כ מישאל מתאספים יחדיו בהתוועדות, כפי שמבאר בעל יום ההולדת בקונטרס החלצו⁵³ ש"ההסכם שעושים שנים או רבים יש לזה חיזוק הרבה יותר מההסכם שעושה בפ"ע כו". וזהו גם תוכנה של התוועדות — שמתאספים כו"כ מישאל, "כאיש אחד בלב אחד"⁵⁴, לשם מטרה אחת — להוסיף בעיני "תורה אחת", ובתורה גופא — בכחי' אחת שבתורה, בחי' היחידה שבתורה, רזין דרזין שבתורה, כפי שבאים באופן ד"יתפרנסון" (כנ"ל ס"ה).

ובפרט כאשר מקשרים את ההתוועדות עם ענין הצדקה (בסיום ההתוועדות) — כפי שמדגיש בעל יום ההולדת בכמה ממאמריו ומכתביו ע"ד גודל מעלת הצדקה, ובלשון חז"ל⁵⁵: "כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן

46) כ"מ לח, א. 47) מגילה ו, רע"ב. 48) נצבים ל, יא. 49) שם, יד. 50) שעה"ה א פ"ט. 51) סה"מ קונטרסים ח"ב שצו, ב. אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ר"ע רעט. 52) לקו"ש ח"ו ע' 283 ואילך. 53) פ"י (סה"מ חרנ"ט ע' סא). 54) פרש"י יתרו יט, ב. 55) שבת קנא, ב.

השמים" — שע"ז ממשיכים מבחי' נעלית ביותר, למעלה מבחי' נפלא ורחוק כו', כמובן גם ממאמר (ומכתבי) כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו ד"ה כל המרחם⁵⁶.

י. והנה, ע"י כללות מעשינו ועבודתינו בכל הענינים האמורים, שכללותם הפצת המעיינות חוצה, ממהרים ומקרכים עוד יותר את ביאת משיח צדקנו — כידוע מ"ש הבעש"ט באגה"ק הידועה⁵⁷ שכאשר "יפוצו מעינותיך (דהבעש"ט) חוצה" [ובעיקר ע"י תורת חסידות חב"ד באופן של הבנה והשגה, כפי שמבאר בעל יום ההולדת בשיחה הידועה⁵⁸ שעיקר הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה" התחיל לאחר הגאולה די"ט כסלון אזי קא אתי מר דא מלכא משיחא.

ובפרט כאשר עוסקים בהפצת המעיינות חוצה באופן של יגיעה, "יגיעתי ומצאתי" — שכן, ענין המציאה קשור גם עם ביאת משיח צדקנו, כדאיתא בגמרא⁵⁹: "ג' באין בהיסח הדעת, משיח מציאה כו'", ובלשון הכתוב⁶⁰: "מצאתי דוד עבדי".

וכל זה — ברגע כמימרא, ויתירה מזה — לא רק משך זמן אמירת תיבת "רגע", אלא ללא כל שהיית זמן כלל, "בשעתא חדא" — "מיט איין קער" ⁶¹ ממש, ובפשטות — גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

* * *

יא. בהמשך להמדובר לעיל אודות ההתקשרות וההתאחדות עם בעל יום ההולדת ע"י לימוד תורתו גם בהתחלת הלימוד, כאשר הלימוד הוא ע"ד וכדוגמת הענין דקריאת שמות בלבד — יש להוסיף, שא' הדרכים והאופנים בענין ההתקשרות הוא גם ע"י קריאת והזכרת השם כפשוטו, כאמור, שע"י הקריאה בשם נפנה לקוראו בכל עצמותו.

ובהמשך לזה, הרי כאן המקום לבאר את תוכן השם של בעל יום ההולדת — בהתאם לתביעתו ודרישתו (ביחד עם הנתינת-כח) שכל ענין של עבודה (ובנדו"ד — קריאת השם) יהי' קשור עם חב"ד שבנפש, היינו, באופן של התבוננות אמיתית והתבוננות עמוקה, התבוננות שתביא להולדת המדות, אהבה וענפי' ויראה וענפי', עד לענין של מעשה בפועל (כנ"ל ס"א).

ומכיון שענין זה נתבאר כבר כמ"פ⁶² — נתעכב עתה רק על תוכן ונקודת

56 קונטרס י"ט כסלו תש"ט. וראה גם מכתב כ"ק אדמו"ר בסוף הקונטרס. 57 נדפסה בריש ספר כש"ט. ובכ"מ. 58 סה"ש תו"ש ס"ע 112 ואל"ך. 59 סנהדרין צז. סע"א. 60 תהלים פט. כא. 61 סה"מ קונטרסים ח"ב שצו, ב. ח"ג ע' קד. ועוד. 62 שיחת ש"פ תצא תשמ"ה ס"ט. ועוד.